

La poeta Montserrat Abelló ha publicat 'Memòria de tu i de mi'. XAVIER BERTRAL

Abelló sospesa el seu viure

Poesia

Memòria de tu i de mi

Montserrat Abelló
Denes/Edicions de la Guerra
Paiporta, 2006

D. Sam Abrams

Montserrat Abelló no tan sols ha sobreviscut a la seva sobtada conversió oficial en *clàssica moderna* arran de la publicació de les seves obres completes l'any 2002, sinó que ha estat capaç de reaccionar i oferir-nos un nou llibre amb registres temàtics i expressius inèdits.

Respecte als seus poemaris anteriors, *Memòria de tu i de mi* és un llibre més directe, més contundent i més substancial, amb menys imatges i metàfores i menys qüestions suggerides. De fet,

tot el llibre està amarat d'un sentit d'urgència, d'una imperiosa necessitat de dir les coses de bursada. És clar que aquest clima d'ansia està determinat pel fet humà que ha provocat l'escriptura del llibre: la pèrdua del company de la poeta.

D'alguna manera, *Memòria de tu i de mi* és la continuació de *Dins l'esfera del temps*, un llibre del 1998 que era un discurs sobre la relació amorosa amb el company al llarg dels anys. Potser seria més exacte dir que el llibre anterior era el pol positiu, la presència de l'amor; i el llibre actual és el pol negatiu, l'absència del company.

Com sol passar amb tota bona elegia sobre la mort d'una persona propera o admirada, *Memòria de tu i de mi* ens diu tant del finat com de la persona que es-

criu el poema per explicitar la pèrdua. A partir d'aquí Abelló treballa i combina quatre qüestions entrelaçades al llarg del poemari: la persistència del record del company ("memòria de tu i de mi / i de tantes preguntes sense resposta"), el sentit de la pèrdua ("no podré tornar a saber mai / com és de tendra la nit"), el triomf final de la vida amb tot el que té de positiu ("plaer de viure, d'estar / asseguda i contemplar / com cau la tarda") i de negatiu ("m'estavella / en les preguntes, / m'esquinço / en les respostes").

A causa de la vitalitat poètica de Montserrat Abelló i el seu inquiet vitalisme humà *Memòria de tu i de mi* no es concentra en el dolor sinó que s'acaba convertint en un cant a la vida i un cant a l'art, guanyat absolutament a pols.

Per parlar català en públic

Assaig

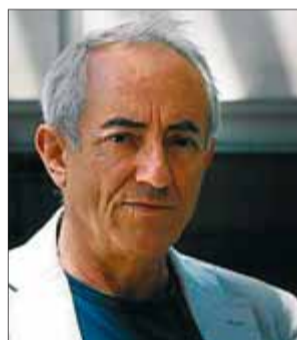
Tractat d'elocució

Salvador Oliva
Empúries. Barcelona, 2006

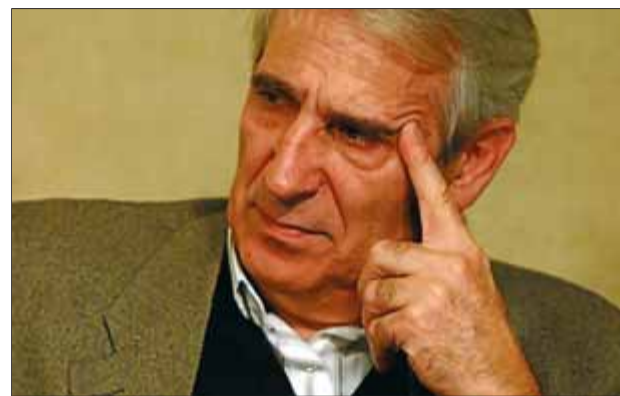
Toni de la Torre

Escriure sobre elocució és gairebé una quimera. L'escriptura no pot captar mai la immensa riquesa i varietat del llenguatge oral. En conseqüència, el lector no pot esperar que aquest *Tractat d'elocució*, per si sol, li pugui ensenyar l'ofici de dir en veu alta un text. Per fer això, com reconeix l'autor, el llibre hauria d'anar acompanyat de materials d'àudio. Oliva només pretén despertar l'atenció sobre els elements que poden ser d'ajuda en l'elocució. Tot el material que comprèn està destinat a facilitar la relació entre el text i l'actor a través de la forma, ja que el llibre parteix de la base que és a través de la forma que l'actor dona vida al personatge. Aquest *Tractat d'elocució*, el primer en català, interessarà a tots aquells que han de parlar en públic.

Salvador Oliva, catedràtic de filologia catalana a la Universitat de Girona i professor de dicció a l'Institut del Teatre de Barcelona, examina les característiques que intervenen decisivament en la configuració sonora dels textos i estableix amb rigor les diverses maneres de dir-los.

Salvador Oliva. M.A. TORRES

El catedràtic Josep Gifreu. M. ÀNGELS TORRES

Crònica d'una derrota certa

Assaig

La pell de la diferència

Josep Gifreu
Pòrtic. Barcelona, 2006

Oscar Montferrer

Per parlar de Catalunya es pot fer servir, perfectament, el títol de l'anomenadíssima novel·la de Gabriel García Márquez *Crònica de una muerte anunciada*. I sí, és cosa segura que aquesta percepció del futur de la pàtria dissortada té a veure amb el migbuidisme ampollístic, però l'acceleració dels símptomes de l'agonia és tan evident –ja es veurà que divertides que són les negociacions post-1-N i quin panxó de riure ens farem tots plegats– que costa molt passar-se al bàndol dels migplenistes, tot i que la seva existència és del tot necessària de cara a morir amb dignitat i, si més no, cridant una mica en senyal de desacord.

El catedràtic Josep Gifreu pertany al bàndol dels que criden a favor de l'optimisme i de la lluita i dels que, des de la seva posició intel·lectual, apunten els camins que podria o hauria de seguir la reconstrucció/salvació de Catalunya, entesa com a comunitat humana que està assentada en un territori concret i que conviu dins dels paràmetres d'una cultura que, si bé no ha de compartir,

sí que ha de respectar. La feina de Gifreu se centra en l'àmbit de la comunicació, en què Catalunya –ai!– hauria de ser sobirana o, com a poc, determinant. Aquesta idea és una constant en els articles de *La pell de la diferència*, el primer dels quals data del 1986, i l'últim, del 2003.

No es pot, de cap de les maneres, treure ni gota de raó a les propostes de Gifreu, perquè la seva diagnosi és del tot correcta: si Catalunya, o qualsevol altra cultura, vol sobreviure, ha d'existir mediàticament. Si no es percep una cultura, no existeix, i si no existeix, desapareix.

Ara bé, en el cas de *La pell de la diferència*, el continent traïx el contingut, perquè si bé és cert que les idees són del tot correctes, el fet que, després de disset anys d'anàlisi, s'estigui allà on s'estava demostra que és molt poc el que s'ha avançat. Llegint Gifreu es percep que canvia allò que cal demanar perquè la tecnologia no s'atura i transforma els models socials, però que, en el fons, en el 2003 es demana ben bé allò que ja es demanava el 1986. Sí, per descomptat: es pot pensar que el fet de poder reclamar és una mostra de vitalitat i fins i tot es pot pensar que l'ampolla està mig plena, però, quan un organisme no té una voluntat prou poderosa convençuda de la seva capacitat de tirar endavant, la mort està anunciada.

Una feminista al segle XII

Narrativa

La dama i el lleó

Claudia Casanova
Planeta. Barcelona, 2006

Roger Bretau

França, segle XII. Els enfrontaments entre senyors feudals estan a l'ordre del dia, i també les aliances i les traïcions en una societat marcada per la

C. Casanova. M. ANGLARILL

submissió de molts a uns pocs. Una època, l'Edat Mitjana, terrible i alhora apassionant, obscura i al mateix temps escenari d'una tasca de conservació de manuscrits grecoromans per part del clergat que conduirà als valors del Renaixement. En aquest context emmarca Claudia Casanova *La dama i el lleó*, fruit de tres anys d'investigació.

Enaltint valors com ara l'honor, la lleialtat, l'amistat

i la figura de l'heroïna, Casanova construeix una interessant història en què una dona, Aalis de Sainte-Noire, es revela contra el seu destí, establert pels valors d'una societat que, fortament arrelada en el vasallatge, és encara més cruenta per a les dones, sempre sotmeses al pare, al marit i a l'Església. Aalis s'ha de casar amb Gilles de Soulliers, embarcat a combatre els sarraïns a les cro-

ades de Terra Santa, però el primogènit de Soulliers mor a Jerusalem. Davant del perill de perdre l'aliança entre les dues cases senyoriales, Richer, pare de Gilles i antany el pitjor enemic de la casa Sainte-Noire, exigeix que Aalis es casi amb ell. Això desencadena en la noia un rebot visceral, propi del més profund existencialisme, i opta per mudar la seva sort: fuig, s'enfronta al seu pare, al

seu univers interior i al seu temps, albirant així un món ple de matisos que Casanova descriu amb detall.

L'autora barcelonina atorga a Aalis, amb una prosa polida i embolcallada per un notable coneixement de l'època, l'heroïcitat que a l'Edat Mitjana era l'eix d'un gran nombre de biografies de gènere masculí, dotant així l'obra d'una sòlida originalitat.